

Motion till riksdagen 2008/09:Sf319

av **Bodil Ceballos m.fl. (mp)**

Översynen av utlänningslagstiftningen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra utlänningslagen i syfte att undvika avvísningar av människor till länder i krig.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra utlänningslagen i syfte att tydliggöra begreppet ”andra svåra motsättningar”.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge våra beskickningar i utlandet ett uppföljningsansvar avseende vad som händer personer som utvisats ur landet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra utlänningslagen i syfte att ge anhöriginvandrare en reell möjlighet att söka uppehållstillstånd utan att resa till hemlandet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på försörjning av anhöriga.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra anhöriginvandring även för andra än kärnfamiljen.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lösa situationen för de papperslösa.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa undantagsregler från kravet att ansöka från hemlandet även för andra migranter än anhöriga.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge permanent uppehållstillstånd för människor som utsatts för människohandel för sexuella ändamål.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla avslag på viseringsansökningar bör kunna överklagas.

Fel! Okänt namn

Motivering

Den nu gällande utlänningslagen har visat sig vara ny enbart till formen. Rent innehållsmässigt har ytterst lite förändrats förutom att det är migrationsdomstolar som prövar överklaganden och att bland annat förföljelse på grund av sexuell läggning nu kan medföra status som flykting. Att ett behov av reformering av själva lagen finns framkom i det utredningsarbete som låg till grund för den nya instansordningen. Miljöpartiet valde dock tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet att genomföra en reform i de processuella frågorna, för att kunna återkomma vid ett senare tillfälle i de materiella frågorna.

I februari kommer nu den aviserade översynen av utlänningslagstiftningen. Under den tid lagen varit i kraft har ett antal svagheter uppmärksammats, bland annat att den tolkning som görs av Migrationsverket och migrationsdomstolarna inte alltid överensstämmer med det som var lagstiftarens mening och ibland också strider mot den allmänna rättsuppfattningen. Det är därför viktigt att göra förtydligande ändringar i lagen så att lagstiftarens mening inte går att misstolka. Denna motion behandlar ett antal sådana tolkningar samt andra näraliggande frågor.

Tolkningen av begreppet väpnad konflikt och andra svåra motsättningar

Vid den nya utlänningslagens tillkomst fördes en diskussion om att bredda gruppen skyddsbehövande till att omfatta de människor som inte ansågs falla under definitionen av väpnad konflikt. En regel om andra svåra motsättningar i hemlandet infördes för att undvika att människor skulle falla mellan stolarna.

I praktiken är tolkningen av dessa bestämmelser att det går att utvisa människor till Bagdad i Irak för att där inte pågår en väpnad konflikt mellan två klart definierade parter som har kontroll över en viss del av territoriet och under en viss varaktighet i tid. Det går också att utvisa människor till Bagdad i Irak om det inte finns uppenbara bevis för att den bomb som kommer att sprängas på matmarknaden är riktad mot dig personligen.

En livlig debatt har under våren förts om tolkningen av begreppet väpnad konflikt, både i riksdagen och ute i samhället. När det till exempel gäller Afghanistan är problematiken mycket uppenbar. Ingen ifrågasätter att där pågår en inre väpnad konflikt, det vill säga att det finns två klart definierade parter och att de har kontroll över delar av territoriet etcetera. Men även i det fallet har vi en lagtolkning som innebär att människor utvisas till de delar som fortfarande är under statlig kontroll. Samtidigt vet vi att talibanerna kanske snart är där.

Frågan debatterades under våren i riksdagen och Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, som alla tillsammans stod bakom propositionen

om den nya instansordningen, menade att tanken inte var att begreppet väpnad konflikt skulle tolkas på detta sätt. Med grund i alla de demonstrationer och protester som hörts på gator och torg mot denna tolkning är det uppenbart att den också är stötande för det allmänna rättsmedvetandet.

Vid riksdagsdebatten våren 2008 hänvisade regeringspartierna till den kommande översynen av utlänningslagen för en eventuell förändring. Vi uppmanar därför regeringen att i samband med denna föreslå regler som bättre överensstämmer med både lagstiftarens ambitioner och det allmänna rättsmedvetandet.

Sveriges förhållande till tortyrkonventionen

I dag har Sverige ingen skyldighet att följa upp vad som händer en person som avvisats till sitt hemland. Sverige har också blivit fället 12 gånger av FN:s kommission mot tortyr för felaktiga avvisningar. Detta är inte en acceptabel ordning. Den som tvingas lämna Sverige bör inte lämnas åt sitt öde på detta sätt. Sverige bör ha en skyldighet att följa upp vad som sker i hemlandet. Detta ansvar kan utformas på olika sätt beroende på vilket land det handlar om och för att inte utsätta personen i fråga för ytterligare problem. Ett sätt är att ambassaden har kontakt med den utvisade både före och efter ankomsten och sedan återrapporterar till svenska myndigheter. I de fall återkomsten leder till förföljelse av myndigheter eller andra bör den utvisade snarast få hjälp att återvända till Sverige. I fallet med de två egyptierna som uppmärksammats runt om i världen (vilket inte ger en bra bild av Sverige) har höga skadestånd dömts ut. Det är positivt men fråntar ändå inte att Sverige aldrig borde utvisat dessa personer. Vad som händer dem nu i hemlandet vill Sverige inte ta något ansvar för.

Detta framgår tydligt av migrationsministerns svar på en fråga som ställts i riksdagen:

En avvisning eller utvisning av en person förutsätter enligt utlänningslagen att personen i fråga inte är i behov av skydd och inte heller av andra skäl ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige. Återvändande till hemlandet ska således i dessa fall alltid föregås av en ingående prövning av det eventuella skyddsbehovet. När avvisningen eller utvisningen har verkställts är i princip ärendet avslutat för svenska myndigheters del.

Varje land har ansvar för att dess medborgare och andra som vistas på dess territorium behandlas enligt allmänt erkända MR-normer. Det är därför inte rimligt att svenska myndigheter, annat än i rena undantagsfall, efter den prövning som har beskrivits ovan, ska göra en uppföljning av utlänningsars situation i hemlandet efter återvändandet.

Detta svar ges trots att det är bevisat att Sverige i flera fall utvisat människor under förevändning att de inte har skyddsskäl och att dessa människor sedan fängslats och/eller torterats i sina hemländer.

Denna ordning är inte acceptabel och bör därför åtgärdas i samband med översynen av utlänningslagen.

Fel! Okänt namn

Anhöriga

Anhörigkommittén anförde i betänkandet Vår anhöriginvandring – delbetänkande av Anhörigkommittén (SOU 2002:13) ett flertal förslag, som ännu inte är genomförda. I likhet med kommittén anser vi att det ska finnas rätt för sökande som varit gift eller sambo i minst sex månader att få sin sak prövad i Sverige, och inte som nu med krav på behandling från hemlandet/utlandet. I dagsläget uppställs ett krav på ansökan från hemlandet in absurdum och skapar gigantiska problem för den sökande. Man vägrar också att göra anknytningsutredning (som tar 30 till 60 minuter) för den som inte sökt från hemlandet.

Uppehållstillstånd ska ha erhållits före inresa i landet. Den undantagsregel som gäller att i vissa fall frångå kravet på ansökan från hemlandet gäller inte dem som tidigare ansökt om asyl här i landet. I många av de fallen är möjligheten att återvända till hemlandet för att söka uppehållstillstånd än mer begränsad än för dem som omfattas av undantaget. I teorin skulle de i dag kunna söka tillståndet på någon av våra andra utlandsmyndigheter. I praktiken fungerar det inte eftersom beskickningarna inte har någon skyldighet att ta emot ansökningar som kommer från andra än dem som är medborgare i något av de länder deras utlandsverksamhet omfattar. Möjligheten att omfattas av undantagsreglerna bör öppnas även för denna grupp i samband med översynen.

Miljöpartiet anser att de förslag som framfördes av Anhörigkommittén och som ännu inte är avklarade, nu måste genomföras. Vi tar dock avstånd från kravet på försörjning för att beviljas uppehållstillstånd med mera. Samtidigt anser vi att det ska finnas en möjlighet för anhöriga, till exempel äldre föräldrar, att komma till Sverige genom att en släkting som befinner sig i Sverige ges möjlighet att ”sponsra” eller gå i god för personens försörjning.

Lös problemen för de gömda i Sverige

Den 1 april 2006 upphörde den tillfälliga lagstiftning som gav nästan 18 000 personer permanent uppehållstillstånd i Sverige. Över 10 000 personer fick avslag på sina ansökningar, varav ett flertal var ensamstående vuxna. Det finns dock även ett flertal exempel på fall där barnfamiljer inte fick stanna. Därtill kommer de personer som av olika skäl inte kunde ansöka om uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen, exempelvis därför att de inte hade ett utvisnings- eller avvisningsbeslut som var möjligt att överklaga.

Många av dem arbetar redan i Sverige, vissa vitt – andra svart. De betalar hyra, köper mat och kläder, använder allehanda tjänster i samhället precis som alla vi andra. Med andra ord bidrar också de till samhällsekonomin precis som vi andra. Att slänga ut 10 000 personer skulle innebära en ren förlust av arbetstillfällen i Sverige, förlust av skatteintäkter och minskade vinster för näringslivet för att ta bara några exempel.

Fel! Okänt namn på

Vi anser att det är både inhumant och ett slöseri med resurser att inte ge de papperslösa en möjlighet att fortsätta att bidra till vårt samhälle och vill därför att regeringen skyndsamt, och senast i samband med översynen, löser situationen. Regeringen har klart och tydligt uttalat att inga regulariseringar kommer att genomföras, vare sig generella eller från fall till fall, som är de nya beteckningarna i EU-sammanhang. Den pakt om asyl som avfärdar regulariseringar som modell och som inom kort ska antas är inte en rättsligt bindande rättsakt utan måste för att gälla omsättas i form av direktiv eller förordning. Regeringen har därför den handlingsfrihet som krävs för att genomföra både en allmän regularisering eller från fall till fall, det vill säga till exempel för personer från vissa länder eller personer med en viss tid i Sverige.

Ett annat sätt är att införa undantagsregler som gör det möjligt att i vissa fall söka uppehållstillstånd i Sverige istället för att behöva resa till hemlandet och att låta dessa undantagsregler gälla även för före detta asylsökande som fått avslag innan den nya lagen om arbetskraftsinvandring börjar gälla.

Trafficking

I Sverige har vi infört EU-reglerna som ger möjlighet för traffickingoffer att få tillfälliga uppehållstillstånd för att vittna. Miljöpartiet anser att vi med anledning av översynen ska ändra lagen och ge de personer det handlar om permanenta uppehållstillstånd. Få torde våga vittna när de vet att de nästa dag kan skickas tillbaka till hemlandet igen. Mer om detta återfinns i vår motion med anledning av skrivelse 2007/08:167 Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Viseringar

På Migrationsverkets hemsida går det att läsa vad som gäller för att kunna söka visum till Sverige. När det gäller vissa länder är det nästan omöjligt att ens kunna komma hit som turist eller för att besöka släktingar på grund av den så kallade avhoppsrisk. Ett avslag motiveras inte sällan med att det är möjligt för den i Sverige boende att besöka familjen i hemlandet.

De personer som söker visum måste många gånger färdas väldigt långt fram och tillbaka till ambassaden. Därtill kommer kostnaden för ansökan, vilket innebär att viseringsansökan kan bli väldigt dyr för de sökande, i synnerhet om ingen upplyser dem i förväg att just deras nationalitet generellt får avslag. Som ett grundläggande motiv brukar hänvisas till att vissa länder inte går med på att återta de egna medborgare som inte vill återvända. Om det är orsaken till de generella avslagen borde det framgå i den information som finns på Migrationsverkets hemsida för att inte lura människor att betala dyra avgifter i onödan.

Fel! Okänt namn på

I vissa fall har det hänt att människor sökt visum på en ambassad i det land de bor även om de har ett annat medborgarskap. De har då fått avslag och hänvisats att söka nästa gång i det andra landet. Där har då ansökan avslagits med grund i att det första landet avslagit ansökan. Dessa viseringsansökningar går inte att överklaga.

Det är inte en acceptabel ordning att vissa nationaliteter in absurdum ska bevisa att de inte tänker stanna i Sverige när de vill besöka en släkting eller vän här i landet. Det är inte heller acceptabelt att människor luras att betala för en ansökan man redan från början vet kommer att avslås. Alla avslag på viseringsansökningar bör därför kunna överklagas.

Stockholm den 5 oktober 2008

Bodil Ceballos (mp)

Mehmet Kaplan (mp)

Mats Pertoft (mp)

Helena Leander (mp)

Lage Rahm (mp)

Jan Lindholm (mp)

Ulf Holm (mp)

Peter Rådberg (mp)